

P.Z. br. 225/4

**HRVATSKI SABOR
ZASTUPNICA DALIJA OREŠKOVIĆ**

Zagreb, 13. prosinca 2021. godine

PREDSJEDNIKU HRVATSKOG SABORA

Predmet: Amandmani na Konačni prijedlog zakona o sprječavanju sukoba interesa , P.Z. br. 225

Temeljem članka 196. Poslovnika Hrvatskoga sabora, na Konačni prijedlog zakona o sprječavanju sukoba interesa , P.Z. br. 225, podnosim sljedeće:

A M A N D M A N E

Amandman I.

U članku 1.

u stavku 1. riječi „Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo), postupak pred Povjerenstvom“ zamjenjuju se riječima „Ureda za prevenciju korupcije (u daljnjem tekstu: Ured), postupak pred Uredom za prevenciju korupcije.“

u stavku 2. iza riječi „jačanje integriteta, objektivnosti, nepristranosti i transparentnosti u obnašanju javnih dužnosti“ dodaju se riječi „rano otkrivanje i upozoravanje na moguće pojave korupcijskih rizika“.

Obrazloženje

U stavku 1., naziv tijela koje djeluje kao stalno, profesionalno i neovisno državno tijelo, čiji članovi obavljaju poslove iz djelokruga rada i nadležnosti tog tijela, po samoj prirodi stvari nije „povjerenstvo“. U hrvatskom pravnom i institucionalnom ustroju, nazivom „povjerenstvo“ označavaju se tijela koja su osnovana za određenu svrhu, čiji članovi dužnost u tom povjerenstvu obavljaju kao neku svoju dodatnu aktivnost, pored one kojom se primarno bave. Naziv „povjerenstvo“ upućuje na privremeno i povremeno sastajanje članova povjerenstva radi raspravljanja ili odlučivanja o nekom pitanju. Osim postojećeg Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa, u hrvatskom pravnom i institucionalnom sustavu ne postoje druga tijela koja u svom nazivu koriste riječ povjerenstvo, a da djeluju kao stalna, samostalna i neovisna državna tijela. Postojeći naziv „Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa“ relikv je iz razdoblja važenja prethodnog Zakona o sprječavanju sukoba interesa u obnašanju javnih dužnosti („Narodne novine“ broj 163/13., 94/04., 48/15., 141/06., 60/08., 39/09., 92/10.) u kojem se Povjerenstvo sastojalo od 11 članova od toga 6 članova iz redova saborskih zastupnika i 5 članova iz redova uglednih javnih djelatnika, a samo Povjerenstvo nije bilo stalno i profesionalno, nezavisno državno tijelo.

U stavku 2., glavna svrha tijela koje djeluje u preventivnoj sferi borbe protiv korupcije, trebalo bi biti otkrivanje i pravovremeno sprječavanje pojavnih oblika korupcije. Sprječavanje sukoba interesa kao i odlučivanje o nastalom sukobu interesa, samo je jedan dio preventivnog djelovanja. Fokusiranjem isključivo na rješavanje sukoba interesa koji je uvijek povezan isključivo uz konkretne osobe koje u određenom trenutku obnašaju neku javnu dužnost, i time se nalaze u poziciji odlučivanja, u kojoj mogu zloupotrijebiti svoje ovlasti u korist ostvarivanja privatnih interesa na štetu javnih, ne mogu se ostvariti značajniji rezultati u prevenciji korupcije i smanjivanju broja koruptivnih slučajeva.

Amandman II.

U članku 2. iza stavka 2. dodaje se stavak 3. koji glasi:

(3) Sukob interesa predstavlja situaciju u kojoj postoji opravdana sumnja da bi okolnosti iz privatnog života obveznika ili osobe koja je s njim interesno povezana, mogle utjecati na objektivnost odluka ili postupaka koje obveznik obavlja u sklopu obavljanja svoje javne dužnosti.

Obrazloženje:

Svrha zakona je između ostalog, zaštita integriteta. S jedne strane zaštita integriteta obveznika koji obnaša neku javnu dužnost, a s druge strane zaštita integriteta samog tijela javne vlasti. Odluke ili postupanje nekog tijela javne vlasti mogu izazivati pad povjerenja u vlast i u institucije, ukoliko postoje okolnosti iz života obveznika, za koje javnost opravdano smatra da su utjecale ili da su povezane s odlukom ili nekim postupanjem tog obveznika u ime tijela javne vlasti. U takvim situacijama nužno je da obveznik pravovremeno prepozna situaciju u kojoj se nalazi, kao i reputacijski rizik za svoj integritet kao i za integritet tijela u kojem obnaša dužnost, te da potom poduzme odgovarajuće radnje kojima će zaštititi nepristranost u odlučivanju i postupanju te povjerenje javnosti u svoj rad i u rad tijela u kojem obnaša javnu dužnost.

Dodavanjem predložene odredbe jasnije se naznačuje da je sukob interesa svaka situacija u kojoj se opravdano može smatrati da je ugrožena nepristranost osobe koja ima ovlast odlučivanja ili ima utjecaj na donošenje odluke, te da su upravo to situacije u kojima postoji obaveza postupanja na način kojim se otklanjaju sumnje i gradi integritet.

Amandman III.

U članku 3. iza točke 27. dodaje se nova točka 28. koja glasi:

„28. Ravnatelj i pomoćnici ravnatelja Hrvatskog zavoda za socijalno osiguranje.“

Sadašnje točke 28. – 65. postaju točke 29. – 66.

Točka 36. mijenja se i glasi: „predsjednik i članovi Ureda za prevenciju korupcije.“

Iza stavka 2. dodaje se novi stavak 3. koji glasi:

„(3) Obveznikom u smislu odredbi ovog Zakona smatra se svaka druga osoba koja obnaša funkciju ravnatelja, direktora, člana uprave ili bilo koju drugu funkciju čelnika tijela u bilo kojoj pravnoj osobi koju je osnovala Republika Hrvatska ili druga pravna osoba koju je osnovala Republika Hrvatska, odnosno jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ili pravna osoba koju je osnovala jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Povjerenstvo je dužno za sva tijela koja nisu obuhvaćena stavkom 1. ovog članka, a obuhvaćena su ovom odredbom, utvrditi koje se sve javne funkcije smatraju obveznicima postupanja po ovom Zakonu.“

Sadašnji stavci (3) i (4) postaju stavci (4) i (5).

Obrazloženje:

U novoj točki 28., novim Zakonom o socijalnoj skrbi osniva se Hrvatski zavod za socijalno osiguranje koji će započeti s radom 01.01.2023.g. Kako je navedeni Zakon stupio na snagu, te kako bi se izbjegle nepotrebne izmjene i dopune Zakona o sprječavanju sukoba interesa, predlaže se da se već sada u Zakon uvrste javne dužnosti koje bi po logici stvari ovim Zakonom trebale biti obuhvaćene.

U točki 36., naziv Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa ne odgovara stvarnom stanju u kojem Zakon o sprječavanju sukobu interesa provodi stalno i neovisno državno tijelo, čiji članovi svoju dužnost u tom tijelu obnašaju profesionalno, u punom radnom vremenu, a ne u obliku povremenog okupljanja radi obavljanja pojedinog zadatka ili uloge.

U novom stavku 3., obveznikom u smislu odredbi ovog Zakona smatra se svaka druga osoba koja obnaša funkciju ravnatelja, direktora, člana uprave ili bilo koju drugu funkciju čelnika tijela u bilo kojoj pravnoj osobi koju je osnovala Republika Hrvatska ili druga pravna osoba koju je osnovala Republika Hrvatska, odnosno jedinica lokalne i područne (regionalne)

samouprave ili pravna osoba koju je osnovala jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Povjerenstvo je dužno za sva tijela koja nisu obuhvaćena stavkom 1. ovog članka, a obuhvaćena su ovom odredbom, utvrditi koje se sve javne funkcije smatraju obveznicima postupanja po ovom Zakonu.

Doseg primjene Zakona o sprječavanju sukoba interesa potrebno je proširiti na sve funkcije čelnika tijela ili osoba koje upravljaju i donose čelne odluke u tijelima koje je osnovala Republika Hrvatska ili jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave, izravno ili neizravno. Naime, iako predložene odredbe članka 3. stavka 1. proširuju krug obveznika, još uvijek nisu obuhvaćene sve javne funkcije uz čije je obavljanje prirodno povezan korupcijski rizik. Odredbe o sprječavanju sukoba interesa trebale bi obvezivati sve osobe koje obavljaju javnu dužnost odnosno čelnu funkciju u tijelu koje je osnovala, a time i financira ili za usluge koje to tijelo obavlja odgovara Republika Hrvatska ili jedinica lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave.

Amandman IV.

Članak 4. mijenja se i glasi:

„(1) Predstavnička tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave dužna su donijeti akt kojim se propisuju pravila o sprječavanju sukoba interesa i etička načela djelovanja koja obvezuju članove predstavničkih tijela. Navedeni akt obavezno sadrži odredbe kojima se propisuju zabrane stupanja u poslovni odnos članova predstavničkog tijela i poslovnih subjekata u njihovom vlasništvu sa jedinicom lokalne ili područne (regionalne) samouprave u kojoj obnašaju dužnost člana predstavničkog tijela, ili sa drugom pravnom osobom koju je ta jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave osnovala kao iznimke od ovog pravila, obveze člana predstavničkog tijela u slučaju kada član obitelji i poslovni subjekt u vlasništvu člana obitelji stupaju u poslovni odnos s jedinicom lokalne ili područne (regionalne) samouprave ili pravnom osobom koju je ta jedinica lokalne ili područne samouprave osnovala, pravila o obavezi izuzimanja iz donošenja odluka u kojima postoji privatni interes ili okolnost koja izaziva sumnju u nepristranost, obrazac deklaracije o potencijalnom sukobu interesa, način praćenja ispunjavanja pravila iz tog akta, posljedice utvrđene povrede za povredu tih pravila, te druge odredbe kojima se promiče transparentnost, etika i integritet u obnašanju javne dužnosti.

(2) Na akt predstavničkog tijela jedinice lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave kojim se propisuju pravila o sprječavanju sukoba interesa i etička načela djelovanja, Ured za prevenciju daje pozitivno mišljenje ili negativno mišljenje s uputom o tome što je i na koji način potrebno u aktu promijeniti. Smatra se da akt na kojeg Ured za prevenciju korupcije nije dao pozitivno mišljenje, nije niti usvojen. Ured za prevenciju korupcije nadležno je tijelo za provođenje postupka na temelju povrede akta predstavničkog tijela i donošenja meritorne odluke.

(3) Član predstavničkog tijela dužan je u roku od 15 dana od dana stupanja na dužnost, odnosno u roku od 15 dana od dana stupanja na snagu akta o pravilima za sprječavanje sukoba interesa i etičkim načelima, podnijeti predsjedniku predstavničkog tijela obrazac o potencijalnom sukobu interesa, u kojem su navedeni, između ostalog poslovni subjekti u vlasništvu člana predstavničkog tijela ili člana njegove obitelji, poslovni odnosi koji postoje od ranije sa jedinicom lokalne ili područne (regionalne) samouprave ili pravnom osobom u njezinom vlasništvu, eventualni sporovi koje ima sa jedinicom lokalne ili područne (regionalne) samouprave u kojoj obnaša dužnost člana predstavničkog tijela, radni odnos u nekom od navedenih tijela, koncesije, odobrenja, i slično.“

(4) Deklaracije o potencijalnim sukobima interesa članova predstavničkog tijela objavljuju se na mrežnim stranicama lokalne i područne (regionalne) samouprave.

(5) O svim poslovnim odnosima članova predstavničkog tijela ili članova njihovih obitelji te poslovnih subjekata u njihovom vlasništvu, sa jedinicom lokalne ili područne (regionalne) samouprave, bilo da su nastali prije stupanja na dužnost i početka mandata, ili se radi o poslovnom odnosu na koji se odnosi iznimka od načelne zabrane stupanja u poslovni odnos za vrijeme trajanja mandata, predsjednik predstavničkog tijela dužan je podnijeti izvještaj predstavničkom tijelu u roku od 30 dana od konstituiranja predstavničkog tijela ili u roku od 30 dana od dana nastanka takvog odnosa. Podaci o poslovnim odnosima objavljuju se na web stranici predstavničkog tijela.

(6) Nadzor nad ispunjavanjem obaveza iz stavka 3., 4. i 5. ovog članka provodi Ured za prevenciju korupcije.“

Obrazloženje:

U stavku 1., kodeksi ponašanja članova predstavničkih tijela koji sadrže samo etička pravila odnosno načela, ne mogu biti dostatan mehanizam sprječavanja sukoba interesa na razini članova predstavničkih tijela na lokalnoj odnosno područnoj (regionalnoj) razini. Praksa pokazuje učestalost situacija u kojima članovi predstavničkih tijela bilo osobno bilo putem poslovnih subjekata u svom vlasništvu stupaju u poslovne odnose sa jedinom lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave u kojoj obnašaju javnu dužnost te sa drugim pravnim osobama u vlasništvu te jedinice ili s kojima ta jedinica upravlja. Riječ je često o oblicima pogodovanja članovima predstavničkih tijela. U cilju zaštite javnog interesa, nužno je internim aktima jedinica lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave propisati jasne zabrane takvih poslovnih odnosa za vrijeme trajanja mandata, odnosno situacije na koje se zabrana ne odnosi, i pod kojim uvjetima.

U stavku 2., umjesto postojeće odredbe po kojoj ispunjenje obveze predstavničkog tijela na donošenje akta kojim se propisuju pravila o sprječavanju sukoba interesa i etička načela, prati tijelo državne uprave nadležno za koordinaciju mjera za sprječavanje korupcije, jasno se propisuje o kojem se to tijelu radi, i to na način da se određuje upravo Ured za prevenciju korupcije kao ono tijelo koje ima najviše kompetencije, prikupljenog institucionalnog znanja i prakse iz područja rješavanja sukoba interesa i promicanja integriteta i etičkih načela u obnašanju javne dužnosti. Iz odredbe koju predlaže predlagatelj nije jasno o kojem se točno tijelu radi, niti je jasno propisano što se pod pojmom praćenja ispunjenja ove obveze misli, a posljedice praćenja ili neispunjenja obveze, nisu niti predviđene. Provedba ovakvog akta na razini i okviru samog predstavničkog tijela nije realna, stoga se ovim amandmanom predlaže da tijelo koje će odlučivati o povredama bude Ured za prevenciju korupcije.

U stavku 3., propisivanje obveze obavještanja predsjednika predstavničkog tijela o postojanju 5 ili više posto udjela u poslovnom subjektu, samo po sebi neće spriječiti postojanje ili nastanak novog poslovnog odnosa sa jedinicom lokalne ili područne (regionalne) samouprave, a upravo u se postojanju takvih poslovnih odnosa, koji su u praksi česti, skriva najveći korupcijski rizik. Stoga se, uz zabranu sklapanja takvih poslovnih odnosa propisuje obaveza deklariranja interesa i potencijalnih rizika. Deklaracija o potencijalnim sukobima interesa je obrazac u kojem se navode one okolnosti koje mogu doći u koliziju sa obvezama člana predstavničkog tijela ili u koliziju s temama o kojima član predstavničkog tijela odlučuje. Deklariranjem ovakvih situacija i okolnosti, smanjuje se mogućnost stvaranja klijentelističkih mreža i njihov utjecaj na odlučivanje u tijelima javne vlasti.

U stavku 4., deklariranjem i javnim objavljivanjem specifičnih osobnih, poslovnih, financijskih interesa i drugih interesa koji mogu doći u koliziju s obnašanjem javne dužnosti, olakšava se nadzor na provođenjem antikorupcijskih politika u jedinicama lokalne i područne (regionalne)

samouprave, te se jača povjerenje javnosti i građana u tijela javne vlasti, osobito na njima najbližoj razini na kojoj je veća učestalost međusobnih poznanstava i isprepletenost odnosa. Sto je manja jedinica lokalne samouprave, to je veći rizik utjecaja privatnih interesa na odlučivanje u javnim tijelima, a ujedno je u takvim jedinicama.

U stavku 5., zabrana stupanja u poslovni odnos člana predstavničkog tijela, odnosno poslovnog subjekta u njegovom vlasništvu, trebala bi biti pravilo, a mogućnost nastanka takvog poslovnog odnosa trebala bi biti iznimka koja bi se primjerice trebala odnositi na generički tip poslovnog odnosa u kakav stupaju svi građani te jedinice pod određenim uvjetima, primjerice, pravo na doplatu za rođenje djeteta ili pravo na isplatu neke naknade povodom određene okolnosti koja je u propisima te jedinice lokalne ili područne (regionalne) samouprave propisana za sve građane po unaprijed poznatim pravilima i kriterijima. Stoga se predlaže umjesto obaveze člana predstavničkog tijela da obavijesti predsjednika predstavničkog tijela o stupanju u poslovni odnos, obaveza predsjednika predstavničkog tijela da obavijesti predstavničko tijelo o svim poslovnim odnosima koji su postojali prije stupanja na dužnost, ili o onima koji su nastali nakon stupanja na dužnost, ako se na njih odnosi iznimka od načelne zabrane.

U stavku 6., tijelo koje provodi nadzor nad preventivnim antikorupcijskim mjerama je Ured za prevenciju korupcije.

Amandman V.

U članku 5. stavku 1. točki 4. riječi „osim državnih potpora u slučaju elementarne nepogode“ zamjenjuju se riječima „te svaki drugi oblik stjecanja sredstava od strane tijela javne vlasti“.

u stavku 1. točki 6. iza riječi „osobe navedene u točki 3. ovog stavka“, dodaju se riječi „članovi iste političke stranke ili koalicije ukoliko se može smatrati da je koalicijski sporazum u relevantnom razdoblju bio ili je još uvijek na snazi“.

Obrazloženje:

U točki 4. ne postoji racionalno opravdanje da se državne potpore u slučaju elementarne nepogode izuzmu od pojma poslovnog odnosa, jer je i ovdje riječ o sredstvima koja se daju od strane tijela javne vlasti, te i kod njihovog dodjeljivanja postoji koruptivni rizik u postupku utvrđivanja kriterija i dodjele. Svaki oblik stjecanja sredstava od strane tijela javne vlasti trebao bi biti obuhvaćen pojmom poslovnog odnosa.

U točki 6. , političko favoriziranje i političko pogodovanje, štetna je, a na žalost učestala praksa. Prepoznavanjem političke povezanosti, odnosno članstva u istoj političkoj stranci ili aktivnoj koaliciji kao okolnosti iz koje proizlazi mogući, odnosno potencijalni sukob interesa, unaprjeđuje se sustav preventivnih antikorupcijskih mjera.

Amandman VI.

U članku 6. iza stavka 4. dodaje se novi stavak 5. koji glasi:

„(5) Ured za prevenciju korupcije donijet će deklaratornu odluku u kojoj izrekom utvrđuje kojim je postupanjem ili propustom obveznika, obveznik povrijedio načela djelovanja. Odluka mora sadržavati obrazloženje u kojem se navodi koje su činjenice utvrđene u postupku i na temelju kojih podataka i dokumentacije te na koji način i iz kojih razloga, okolnosti koje se u izreci i obrazloženju opisuju, predstavljaju povredu načela djelovanja. Odluka o povredi načela djelovanja može sadržavati utvrđenje da je određena situacija predstavljala potencijalni ili stvarni sukob interesa, kojeg obveznik nije pravovremeno i primjereno razriješio.“

Obrazloženje:

Poštivanje etičkih načela djelovanja temelj je za izgradnju integriteta unutar političkog sustava i očuvanje povjerenje u tijela javne vlasti. Uspostavljanje integriteta i povjerenja, nije moguće provesti samo na načelnoj razini. Etičnost mora biti stvarna. To podrazumijeva da u situacijama koje nisu etične, u situacijama u kojima obveznik nije postupao u skladu s načelima djelovanja, mora postojati ovlast vanjskog, nepristranog, neovisnog i profesionalnog tijela da takvu okolnost deklaratorno utvrdi u svojoj odluci. Procjena o tome da je došlo do povrede etičkih načela djelovanja donosi se na temelju razvijenih standarda i opravdanih očekivanja javnosti o tome što bi bila primjerena odnosno neprimjerena reakcija obveznika u određenoj situaciji. Oduzimanjem mogućnosti Uredu za prevenciju korupcije da donosi deklaratorne odluke o povredama etičkih načela djelovanja, postaje suvišna i bespredmetna Strategija suzbijanja korupcije za razdoblje 2021-2030, čiji je glavni temelj promicanje etike i integriteta, u različitim segmentima sustava. S obzirom da Etički kodeks za suce, kao i Etički kodeks za državne odvjetnike provode vijeća sudaca odnosno državnih odvjetnika, na način da donose akte u kojima se utvrđuju povrede deontoloških pravila za pravosudne djelatnike, s obzirom da postoji i Etički kodeks za državne službenike koji također sadrži mogućnost utvrđivanja etičkih povreda, bez ozbiljnijih sankcija, neprimjereno je da se samo za obveznike iz ovog Zakona, koji mahom na javne dužnosti dolaze putem političkih procesa, izravno ili neizravno, ne postoji učinkovit mehanizam ukazivanja i osuđivanja na neetična postupanja. Sustav etičkih kodeksa koji će se donositi na razini različitih tijela javne vlasti, kojeg će provoditi neko unutarnje tijelo nadzora, nije i ne može biti učinkovit mehanizam kontrole. Ispravno je takav sustav kontrole za politički sustav, povjeriti profesionalnom, stručnom, neovisnom i nezavisnom vanjskom tijelu nadzora, i to Uredu za prevenciju korupcije.

Amandman VII.

U članku 8. stavak 1. mijenja se i glasi:

„(1) Obveznik je dužan urediti svoje privatne poslove kako bi se spriječio predvidljivi sukob interesa, u pravilu u roku od 30 dana od dana izbora ili imenovanja na javnu dužnost, a ako se takav sukob pojavi tijekom trajanja mandata dužan je bez odgode poduzeti radnje kojima se potencijalni sukob interesa rješava, te poduzeti sve potrebne radnje kojima se štiti javni interes.“

stavak 3. mijenja se i glasi:

„(3) U slučaju dvojbe, predstavlja li neka situacija potencijalni sukob interesa, u slučaju dvojbe na koji način razriješiti potencijalni sukob interesa koji postoji u trenutku stupanja na dužnost ili koji se naknadno pojavi, u slučaju dvojbe kako postupiti u određenoj situaciji u kojoj može biti sporna nepristranost u odlučivanju, kao i u slučaju dvojbe je li neko postupanje u skladu s načelima djelovanja, obveznici su dužni zatražiti mišljenje Povjerenstva.“

stavak 4. mijenja se i glasi:

„(4) Ured za prevenciju korupcije će najkasnije u roku od 15 dana od dana primitka zahtjeva obveznika dati obrazloženo mišljenje iz stavka 3. ovoga članka. Obveznik je dužan postupiti u skladu s danim mišljenjem. Postupanje suprotno danom mišljenju predstavlja povredu obveze iz ovog Zakona.“

Obrazloženje:

U stavku 1., rok od 60 dana predstavlja nepotrebno dug period za usklađivanje privatnih okolnosti sa obvezama koje proizlaze iz obnašanja javne dužnosti. Osim potencijalnog sukoba interesa koji postoji u trenutku stupanja na dužnost, moguće je i izgledno je da će se određene okolnosti sukoba interesa pojaviti i tijekom mandata, stoga je nužno propisati obvezu razrješavanja takvih situacija bez odgode, čim se one pojave.

U stavku 3., obveznici postupanja po ovom Zakonu, koji mahom dolaze na javne dužnosti putem izbornih procesa, izravno ili neizravno, ne bi smjeli biti u povlaštenom položaju u odnosu na ostale građane. Naime, za ostale građane, pretpostavlja se da su im jasna njihova prava i obveze koje proizlaze iz svakog i bilo kojeg propisa koji se na njih odnosi. Nepotrebno je i neprimjereno, zahtjev za davanjem mišljenja Ureda za prevenciju korupcije vezati za tumačenje samog Zakona. Traženje mišljenja o „drugom zabranjenom ili propisanom ponašanju predviđenom ovim Zakonom“ bitno odstupa od odredbe iz prethodnog, odnosno trenutno važećeg Zakona, čija je intencija bila da obveznici traže mišljenje kada su u dvojbi je li neko postupanje u skladu s etičkim načelima djelovanja odnosno u skladu s integritetom koji se od obveznika očekuje. Takav koncept instituta traženja mišljenja nužno je zadržati. Zahtjev za davanjem mišljenja i davanje mišljenja važna je preventivna zadaća Ureda za prevenciju

korupcije, te se ta funkcija ne smije trivijalizirati svođenjem zahtjeva za davanjem mišljenja na zahtjev za tumačenjem obveza iz Zakona, jer to u Zakonu ionako već piše.

U stavku 4., tijelo koje provodi nadzor nad preventivnim antikorupcijskim mjerama je Ured za prevenciju korupcije. Institut davanja mišljenja treba ojačati jasnim propisivanjem obveze poštivanja danog mišljenja.

Amandman VIII.

Članak 9. mijenja se i glasi:

„(1) Obveznici su dužni deklarirati potencijalni sukob interesa, kao i svaku okolnost zbog koje se može sumnjati u nepristranost obveznika u procesu donošenja odluka, bez odgode, čim za postojanje potencijalnog sukoba interesa ili takvih okolnosti sazna. Potencijalni sukob interesa i okolnosti zbog kojih se može sumnjati u nepristranost obveznika, deklariraju se ili ostalim članovima tijela koji sudjeluju u procesu odlučivanja, ili/i javnosti. Uz deklariranje, obveznik je dužan ovu situaciju razriješiti na način da zaštiti javni interes.

(2) Obveznik je dužan izuzeti se od donošenja odluka, odnosno sudjelovanja u donošenju odluka i sklapanju ili potpisivanja akata koji utječu na njegov vlastiti privatni interes ili privatni interes

a) s njim povezanih osoba,

b) fizičkih ili pravnih osoba s kojima je bio u poslovnom odnosu ili od njih ostvarivao prihode ili drugu korist, u posljednje dvije godine prije stupanja na dužnost.

U slučaju da izuzimanje nije moguće, obveznik je dužan zatražiti mišljenje Povjerenstva kako postupiti u cilju zaštite javnog interesa.“

Obrazloženje:

U stavku 1., pored propisivanja obveze deklariranja potencijalnog sukoba interesa, nužno je propisati i kome se on deklarira. Proširivanjem ove obveze na sve okolnosti koje mogu stvoriti sumnju u nepristranost obveznika, jasnije se naznačuje što se deklariranjem i razrješavanjem ovakvih situacija nastoji postići.

U stavku 2., izuzimanje od donošenja odluka mora biti pravilo i obveza bez izuzetka. Ukoliko iz nekog razloga izuzimanje nije moguće jer određenu odluku po zakonu može donijeti samo određeni obveznik, tada će Ured za prevenciju korupcije dati mišljenje kako postupiti u toj okolnosti. Izuzimanje se ne treba ograničiti samo na potpisivanje ugovora već svih akata kojima se stječe određena korist, niti se treba ograničiti samo na sklapanje ugovora sa bivšim poslodavcem, već na sve poslovne odnose ili druge oblike stjecanja prihoda ili druge koristi od određene fizičke ili pravne osobe prije stupanja na dužnost.

Amandman IX.

U članku 10. iza stavka 6. dodaje se novi stavak 7. koji glasi:

„(7) Nakon prestanka obnašanja javne dužnosti, imovinske kartice obveznika ostat će javno objavljene na web stranicama Ureda za prevenciju korupciju, tri godine od prestanka obnašanja javne dužnosti.“

Obrazloženje:

Posljednja imovinska kartica koju obveznik podnosi je ona koja se podnosi po proteku 12 mjeseci od dana prestanka obnašanja javne dužnosti. Smisao njezina podnošenja je u tome da se vidi je li u razdoblju nakon prestanka mandata, došlo do stjecanja koristi koja je posljedica ili proizlazi iz zlouporabe javne dužnosti, odnosno neprimjerenog korištenja utjecaja kojeg još neko vrijeme nakon mandata obveznik ima. Ta se svrha ne može ostvariti ukoliko ta posljednja kartica nije u primjerenom razdoblju dostupna, osim Uredu za prevenciju korupcije, i provjeri od strane građana i javnosti.

Amandman X.

U članku 11. iza stavka 10. dodaje se novi stavak 11. koji glasi:

„(11) Ured za prevenciju korupcije može pozvati dužnosnika da podnošenje očitovanja, ukoliko postoje očite okolnosti koje upućuju da životni stil, troškovi, odjeća, nakit upućuju da obveznik živi iznad realnih mogućnosti koje proizlaze iz podataka koje je prikazao u imovinskoj kartici. Povod za traženje očitovanja dužnosnika i sadržaj očitovanja dužnosnika, izloži će se na javnoj sjednici Ureda za prevenciju korupcije i objaviti na web stranicama Ureda za prevenciju korupcije.“

Obrazloženje:

Poznati su brojni slučajevi iz prakse u kojima su obveznici bili u javnosti prepoznatljivi po skupocjenom nakitu, odjeći ili drugim statusnim simbolima, a da se iz podataka iz imovinske kartice nije moglo zaključiti da su takvi predmeti stečeni zakonitim izvorima prihoda. U pravilu, u takvim slučajevima nema dokaza da su predmeti stečeni u okviru kaznenih djela primanja mita, niti se ovlastima nadležnih tijela može utvrditi nezakonitost stjecanja, no neovisno o tome bude sumnju i urušavaju povjerenje građana u vlast, institucije i sustav u cjelini. Pozivanjem na davanje očitovanja, daje se prilika obvezniku da pojasni okolnosti koje se čine spornima, a javnost će dobiti priliku da stekne vlastiti sud o uvjerljivosti danog očitovanja i obrazloženja.

Amandman XI.

U članku 12. iza stavka 4. dodaje se novi stavak 5. koji glasi:

„(5) Protiv obveznika koji na traženje Ureda za prevenciju korupcije ne dostavi dopune, objašnjenja i dokaze o navodima iz podnesene imovinske kartice kao i protiv čelnika tijela koji na zahtjev Ureda za prevenciju korupcije nije dostavio zatražene obavijesti i dokaze, Ured za prevenciju korupcije će pokrenuti postupak zbog kršenja članka 7.i ovog Zakona, pri čemu se interesna povezanost predmnijeva.“

Obrazloženje:

Tijelo koje provodi nadzor nad preventivnim antikorupcijskim mjerama je Ured za prevenciju korupcije. Propisivanje obveze dostavljanja dopuna, objašnjenja, obavijesti i dokaza ne smije biti imperfektna pravna norma. Nužno je osigurati njezinu provedbu propisivanjem da će posljedica nedostavljanja zatraženog biti pokretanje postupka protiv obveznika ili čelnika tijela.

Amandman XII.

U članku 13. stavak 3. mijenja se i glasi

„(3) Ukoliko dužnosnik nakon jedne javne dužnosti nastavi obnašati neku drugu javnu dužnost, javno ostaju objavljene sve njegove kartice koje su bile podnesene za vrijeme i povodom trajanja prethodne javne dužnosti. Ukoliko su između obnašanja dviju javnih dužnosti zbog protoka vremena imovinske kartice koje su bile podnesene za vrijeme i povodom obnašanja prethodne javne dužnosti skinute s javne objave, povodom početka obnašanja nove javne dužnosti aktivirat će se i javna objava imovinskih kartica za prethodne javne dužnosti, neovisno o vremenu koje je proteklo od prestanka njezina obnašanja.“

stavak 4. mijenja se i glasi:

„(4) Nakon prestanka obnašanja javne dužnosti, sve imovinske kartice obveznika ostat će javno objavljene na web stranicama Ureda za prevenciju korupciju, tri godine od prestanka obnašanja javne dužnosti.“

Obrazloženje:

U stavku 3., u praksi su poznati slučajevi u kojima između obnašanja dviju javnih dužnosti postoji protek vremena unutar kojeg se imovinske kartice uklanjaju s javne objave. Povodom početka obnašanja nove javne dužnosti nastaje javni interes za objavom prethodnih imovinskih kartica podnesenih za vrijeme trajanja te ranije javne dužnosti.

U stavku 4., posljednja imovinska kartica koju obveznik podnosi je ona koja se podnosi po proteku 12 mjeseci od dana prestanka obnašanja javne dužnosti. Smisao njezina podnošenja je u tome da se vidi je li u razdoblju nakon prestanka mandata, došlo do stjecanja koristi koja je posljedica ili proizlazi iz zlouporabe javne dužnosti, odnosno neprimjerenog korištenja utjecaja kojeg još neko vrijeme nakon manda obveznik ima. Ta se svrha ne može ostvariti ukoliko ta posljednja kartica, kao i sve druge imovinske kartice dužnosnika nisu u primjerenom razdoblju dostupne, ne samo Uredu za prevenciju korupcije, već i provjeri od strane građana i javnosti.

Amandman XIII.

U članku 15. iza stavka 6. dodaje se novi stavak 7. koji glasi:

„(7) Obveznik je dužan obavijestiti Ured za prevenciju korupcije da je zaprimio dar protokolarne naravi koji je vrijedniji od 500 kuna te da je postupio sukladno obvezama iz Uredbe Vlade Republike Hrvatske o postupanju sa protokolarnim darovima vrijednijim od 500 kuna. Propust podnošenja ove obavijesti smatrat će se primitkom nedopuštenog dara, osim ako obveznik ne dokaže suprotno.“

Obrazloženje:

Ured za prevenciju korupcije treba imati mogućnost provjere je li obveznik postupio u skladu s obvezama iz ovog članka i Uredbe Vlade Republike Hrvatske u protivnom je riječ o imperfektnoj pravnoj normi.

Amandman XIV.

U članku 17. stavak 2. mijenja se i glasi:

„(2) Obveznici koji profesionalno obnašaju javnu dužnost, za vrijeme njezina obnašanja ne mogu uz naknadu ili radi ostvarivanja primitka obavljati druge poslove u smislu redovitog i stalnog zanimanja. Obveznici koji profesionalno obnašaju javnu dužnost, za vrijeme njezina obnašanja mogu obavljati one povremene poslove za koje im Ured za prevenciju korupcije na njihov zahtjev izda prethodno odobrenje nakon što utvrdi da predmetni poslovi ne utječu na zakonito obnašanje javne dužnosti.“

u stavku 6. riječi „u smislu redovitog i stalnog zanimanja“ brišu se.

Obrazloženje:

U stavku 2., obveznici koji profesionalno obnašaju javnu dužnost, ne mogu imati drugi posao, u smislu redovitog i stalnog zanimanja, a povremene poslove mogu obavljati ukoliko nisu u koliziji s obnašanjem njihove javne dužnosti i ukoliko im za njihovo obavljanje Povjerenstvo iza prethodno odobrenje.

U stavku 6., obveznici koji profesionalno obnašaju javnu dužnost, ne smiju imati drugi posao u smislu stalnog i redovitog zanimanja, već mogu obavljati samo povremene poslove uz prethodno odobrenje Ureda za prevenciju korupcije.

Amandman XV.

Članak 19. mijenja se i glasi:

„Ured za prevenciju korupcije ustrojava i vodi te javno objavljuje na svojoj web stranici Registar poslovnih odnosa u kojima obveznici i članovi njihovih obitelji imaju udjele u vlasništvu. Ured za prevenciju korupcije ovlašten je zatražiti od poslovnog subjekta podatke o svim poslovnim odnosima sa tijelima vlasti u Republici Hrvatskoj tijekom trajanja mandata i u razdoblju hlađenja koji se na obveznika odnosi, te potom te podatke javno objaviti u Registru poslovnih odnosa.“

Obrazloženje:

Prijenos prava upravljanja koja proizlaze iz vlasništva u poslovnom subjektu ne štiti javni interes, niti smanjuje korupcijske rizike koji su s vlasništvom poslovnog subjekta povezani. Umjesto ove obveze, nužno je propisati sustav zabrana poslovanja odnosno zabrana stupanja u poslovne odnose za one poslovne subjekte u kojima obveznik ima udjele u vlasništvu.

Pored izričitih zabrana stupanja u poslovne odnose poslovnog subjekta u kojem dužnosnik ima udjele u vlasništvu za određena tijela javne vlasti, nužno je uspostaviti Registar poslovnih odnosa kako bi se moglo pratiti je li za vrijeme mandata došlo do stupanja u poslovne odnose s drugim tijelima javne vlasti na koje se izričita zabrana ne odnosi. Uspostavom Registra poslovnog odnosa i praćenjem stupanja u poslovne odnose, detektirala bi se mreža klijentelizma ili drugi korupcijski rizici.

Amandman XVI.

U članku 20. stavak 1. mijenja se i glasi:

„(1) Poslovni subjekt u kojem obveznik udjele u vlasništvu ne može stupiti u poslovni odnos s tijelom javne vlasti u kojem obveznik obnaša dužnost, niti s drugim pravnim osobama koje je osnovalo tijelo vlasti u kojem obnaša dužnosti, ili s njima upravlja, ili nad njima vrši nadzor ili na bilo koji drugi način nad njima ima mogućnost donošenja odluka, niti smije biti član zajednice ponuditelja ili podisporučitelj u tom poslovnom odnosu.“

u stavku 2. broj i riječi „5% ili više udjela“ brišu se.

Obrazloženje:

U stavku 1., zabranu stupanja u poslovne odnose nužno je proširiti na sva druga tijela u kojima obveznik može imati utjecaj, dakle zabrana se ne smije odnositi samo na tijelo u kojem obveznik obnaša javnu dužnost nego i na sva druga tijela iz njegova resora, pri čemu se prag od 5 posto treba ukinuti.

U stavku 2. poslovni subjekt u vlasništvu člana obitelji kojeg je član obitelji stekao od obveznika u razdoblju od 2 godine prije stupanja na dužnost ili tijekom trajanja mandata, ne može stupiti u poslovni odnos s tijelom vlasti u kojem obveznik obnaša javnu dužnost.

Amandman XVII.

U članku 21. stavak 2 mijenja se i glasi:

„(2) U slučaju kada poslovni subjekt u kojem član obitelji obveznika ima udjele u vlasništvu, stupa u poslovni odnos s tijelom vlasti u kojem obveznik obnaša dužnost ili u poslovni odnos s drugom pravnom osobom koju je tijelo vlasti u kojem dužnosnik obnaša dužnost osnovalo, ili s njom upravlja ili nad njima vrši nadzor ili na bilo koji drugi način nad njima ima mogućnost donošenja odluka, obveznik je dužan o tome pravodobno obavijestiti Povjerenstvo.“

Obrazloženje:

Tijelo koje provodi nadzor nad preventivnim antikorupcijskim mjerama je Ured za prevenciju korupcije. Obaveza obavještavanja Ureda za prevenciju korupcije mora se proširiti na sve situacije u kojima član obitelji obveznika stupa u poslovni odnos s tijelom vlasti u kojem dužnosnik obnaša dužnost kao i sa svim drugim pravnim osobama koje su pod ingerencijom tog tijela javne vlasti ili u dosegu njegove moći odlučivanja i utjecaja.

Amandman XVIII.

U članku 29. stavku 3. iza posljednje rečenice dodaje se rečenica koja glasi:

„Porezna uprava dužna je u roku od 6 mjeseci provesti postupak mogućeg nesklada ili nerazmjera te o ishodu obavijestiti Ured za prevenciju korupcije koji će nalaz i sve obavijesti i akte Porezne uprave objaviti na svojim web stranicama.“

Obrazloženje:

Tijelo koje provodi nadzor nad preventivnim antikorupcijskim mjerama je Ured za prevenciju korupcije. Nakon što to tijelo proslijedi svoja saznanja koja proizlaze iz imovinskih kartica Poreznoj upravi, nužno je predvidjeti i povratnu informaciju Porezne uprave prema tijelu koje je primarno nadležno za postupak provjere imovinskih kartica i očuvanje integriteta političkog sustava. Objavom nalaza, utvrđenja i akata Porezne uprave na web stranicama Povjerenstva, ostvaruje se načelo transparentnosti kao i sama svrha postupka provjere imovinskih kartica.

Amandman XIX.

U članku 32. stavku 1. riječi „Nadležnosti Povjerenstva su:“ zamjenjuju se riječima „Nadležnosti Ureda za prevenciju korupcije su:“

u stavku 1. iza posljednje alineje dodaje se nova alineja koja glasi:

- analiza korupcijskih rizika koji proizlaze iz zakona koji se namjeravaju usvojiti, davanje pozitivnog ili negativnog mišljenja o nacrtima akata nadležnih tijela u pitanjima antikorupcijskih politika, etičkih kodeksa ili pravila o sprječavanju sukoba interesa, analiza prakse koja proizlazi iz postojećih propisa te davanje mišljenja i prijedloga u pravcu donošenja novih antikorupcijskih pravila ili zakona ili izmjena postojećih koji se pokazuju kao nedostatni u praksi

Obrazloženje:

Tijelo koje provodi nadzor nad preventivnim antikorupcijskim mjerama je Ured za prevenciju korupcije.

Analiza koruptivnih rizika važna je preventivna uloga za čije je kvalitetno obavljanje nužno raspolagati sa odgovarajućim stručnim i praktičnim znanjima. Takva znanja ima ono tijelo koje se bavi provedbom preventivnih antikorupcijskih politika stoga takvo tijelo moga imati i ovlast i autoritet analize stanja i predlaganja adekvatnih koraka kojima se sustav mijenja u onim pitanjima u kojima se uočila neadekvatna normativa ili neprimjerena praksa.

Amandman XX.

U članku 35. dodaje se novi stavak 2. koji glasi:

„(2) Pored općih uvjeta iz stavka 1. ovog članka, Predsjednik Ureda za prevenciju korupcije mora imati položeni pravosudni ispit te poznavati međunarodnu teoriju i praksu iz područja antikorupcijskih politika i sprječavanja sukoba interesa, te imati 15 godina radnog iskustva na radnim mjestima u sustavu pravosuđa.

Obrazloženje:

Uvjet položenog pravosudnog ispita, poznavanja tematike, stručnost i odgovarajuće radno iskustvo predsjednika Ureda za prevenciju korupcije od presudne je važnosti za kvalitetno i uspješno obavljanje zadaća tog tijela kao i za izgradnju povjerenja obveznika, javnosti, građana, medija i stručne javnosti u rad i rezultate tog tijela. Uklanjanjem uvjeta da predsjednik Ureda za prevenciju korupcije ima položen pravosudni ispit, degradira se i unazađuje postojeće zakonsko rješenje.

Amandman XXI.

U članku 41. stavku 3. iza postojeće odredbe dodaje se nova rečenica koja glasi:

„Ured za prevenciju korupcije može pokrenuti postupak po službenoj dužnosti ukoliko iz podnesene anonimne prijave i provedenih provjera navoda iz podnesene anonimne prijave proizlaze saznanja o mogućoj povredi Zakona.“

Obrazloženje:

U dosadašnjoj praksi, pokretali su se postupci po službenoj dužnosti u svim situacijama kada je nadležno tijelo steklo saznanja o mogućim povredama Zakona, pa tako i u onim situacijama kada su takva saznanja proizlazila iz podnesenih anonimnih prijava. Uklanjanjem mogućnosti pokretanja i provođenja postupaka te utvrđivanja povreda u slučajevima kada su podnesene anonimne prijave, slabi se sustav borbe protiv korupcije. Anonimne prijave štite podnositelja koji nije spreman izložiti se, ali raspolaže sa kvalitetnim i vjerodostojnim saznanjima o povredama Zakona koje su se dogodile. Bit postupaka i rada nadležnog tijela mora biti u sadržaju onoga povodom čega je prijava podnesena, te je važno je li prijava utemeljena, a ne je li anonimna ili neanonimna. Tim više što podnositelj prijave nije stranka u postupku, niti ima mogućnost podnošenja pravnih lijekova protiv odluka o pokretanju ili nepokretanju postupka ili konačnih odluka, nema racionalnog opravdanja za onemogućavanje postupanja na temelju anonimnih prijava.

Amandman XXII.

U članku 44. stavak 3. mijenja se i glasi:

„(3) Sjednice na kojima Ured za prevenciju korupcije donosi Odluku o pokretanju postupka, Odluku o obustavi postupka, Odluku o meritumu, mišljenja ili druge akte iz svoje nadležnosti su javne. Postupak glasovanja je zatvoren za javnost.“

stavak 5. mijenja se i glasi:

„(5) Odluke, mišljenja i drugi akti Ureda za prevenciju korupcije objavljuju se na web stranicama Ureda za prevenciju korupcije najkasnije u roku od 15 dana od dana njihova donošenja, i ostaju trajno dostupne i nakon proteka vremena u kojem su na web stranicama objavljene imovinske kartice obveznika.“

Obrazloženje:

U stavku 3., tijelo koje provodi nadzor nad preventivnim antikorupcijskim mjerama je Ured za prevenciju korupcije. Javnost rada i sjednica tog tijela presudna je za izgradnju povjerenja u njegov rad, ostvarivanje svrhe postojanja tog tijela i provedbe Zakona, a ujedno predstavlja i oblik kontrole njegovog rada od strane stručne i opće javnosti te svih obveznika postupanja po ovom Zakonu. Uklanjanjem javnosti ili otvaranjem mogućnosti da se javnost ukloni sa sjednica Ureda za prevenciju korupcije, nepovratno se uništava i slabi sustav borbe protiv korupcije, te bi takvo postupanje bilo izravno suprotno načelima transparentnosti koje se proklamira kao temelj svih antikorupcijskih politika i praksi.

U stavku 5., tijelo koje provodi nadzor nad preventivnim antikorupcijskim mjerama je Ured za prevenciju korupcije. Javnim objavljivanjem odluka, mišljenja i drugih akata tog tijela ostvaruje se temeljna svrha postojanja i rada tog tijela. Trenutak kada su se stekli uvjeti za objavu akata mora se vezati uz njihovo donošenje ili usvajanje, a ne uz urednost dostave obvezniku, kako se odbijanjem uredne dostave ili manipuliranjem s urednom dostavom, ne bi stvorio prostor za neobjavljivanje akta čija je javna objava od javnog značaja i interesa. Javnost objave ne smije ni na koji način ovisiti o volji ili postupanju obveznika.

Dalija Orešković, zastupnica u Hrvatskom saboru

